

ČESKÁ REPUBLIKA

USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl mimo ústní jednání v senátu složeném z předsedy Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaj) a soudců Ludvíka Davida a Jiřího Zemánka ve věci ústavní stížnosti stěžovatelky **guidemedia etc s.r.o.**, se sídlem Příkop 843/4, Brno, zastoupené Mgr. Robertem Cholenským, Ph.D., advokátem se sídlem Bolzanova 461/5, Brno, o vyloučení soudce Tomáše Lichovníka z projednání a rozhodování věci vedené pod sp. zn. I. ÚS 1472/16,

t a k t o:

Soudce Tomáš Lichovník není vyloučen z projednání a rozhodování věci vedené pod sp. zn. I. ÚS 1472/16.

O d ů v o d n ě n í :

1. V řízení o ústavní stížnosti, vedeném pod sp. zn. I. ÚS 1472/16, uplatnila stěžovatelka námitku podjatosti soudce Tomáše Lichovníka, a to se zřetelem na jeho poměr k věci (ústavní stížnost byla podána proti rozhodnutí Nejvyššího soudu o námitce podjatosti, vznesené stěžovatelkou proti členům rozhodujícího 8. senátu trestního kolegia, jež všichni byly v minulosti členy KSČ). Tento závěr stěžovatelka dovozuje z toho, že soudce Tomáš Lichovník ještě v pozici předsedy Soudcovské unie v médiích „opakovaně vystupoval na thema úzce související s projednávanou materií a vyslovoval názor, že komunistická minulost soudců nemá na jejich současné rozhodování vliv a informace o ní by neměly být veřejnosti dostupné.“ Stěžovatelka přímo odkázala na jeho vystoupení v Českém rozhlasu (<http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/-zprava/817559>), kde byl nadto jeho „přímým oponentem Tomáš Pecina, zmocněnec stěžovatelky v trestním řízení.“ Ze sdělení stěžovatelky ze dne 23. 5. 2015 pak vyplývá, že jmenovaný Tomáš Pecina proti soudci Tomáši Lichovníkovi podal trestní oznámení pro podezření ze spáchání přečinu porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) trestního zákoníku, z čehož stěžovatelka pro dané řízení rovněž dovozuje jeho podjatost.

2. Soudce Tomáš Lichovník ve svém vyjádření konstatoval, že vznesenou námitku podjatosti považuje za nedůvodnou. Ve vztahu k první námitce stěžovatelky ohledně jeho vystoupení v Českém rozhlase v roce 2010 uvádí, že jeho názor je stěžovatelkou vykládán nesprávně, přičemž Tomáše Pecinu osobně nezná a nemá k němu žádný vztah. Ohledně podaného trestního oznámení pak uvádí, že se *„jedná se o tradiční způsob, jak dosáhnout vyloučení soudce, který však v praxi nebývá úspěšný. Není možné se (pro účastníka nepohodlného) soudce „zbavit“ pouze podáním trestního oznámení.“*

3. Podle ustanovení § 36 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), je soudce vyloučen z projednání a rozhodování věci, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci, účastníkům, vedlejším účastníkům nebo jejich zástupcům lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Dle ustanovení § 36 odst. 2 zákona o Ústavním soudu je soudce též vyloučen, jestliže byl v téže věci činný při výkonu jiné funkce nebo povolání, než je funkce soudce Ústavního soudu. Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 36 odst. 1 zákona o Ústavním soudu tak představuje výjimku z ústavní zásady, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1, dále i čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod).

4. Neutrannost soudce je vždy posuzována ze dvou hledisek, subjektivního a objektivního. Subjektivní hledisko, které je stěžejní složkou neutrannosti soudce, je subjektivní psychickou kategorií vypovídající o osobním přesvědčení soudce v daném případě a jeho vnitřním psychickým vztahu k projednávané věci. Při posuzování neutrannosti a nezávislosti soudce však nelze zcela odhlédnout ani od jevové stránky věci, kdy je za validní hledisko považováno i tzv. zdání nezávislosti a neutrannosti pro třetí osoby, tedy hledisko objektivní, neboť i tento aspekt je důležitý pro zaručení důvěry v soudní rozhodování vůbec. Zatímco subjektivní hledisko tedy zkoumá vnitřní vztah soudce k věci, objektivní hledisko sleduje s ohledem na tento vnitřní vztah existenci dostatečných záruk, že je možno vyloučit jakoukoli legitimní pochybnost o jeho nepodjatosti [srov. např. nález sp. zn. I. ÚS 722/05 ze dne 7. 3. 2007 (N 42/44 SbNU 533), všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>]. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci přitom může dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům, dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti vyvstávají odůvodněné pochybnosti, zda bude soudce moci nezávisle a neutranně rozhodovat. Vztah soudce k věci nebo účastníkům, příp. jejich zástupcům, je proto třeba v daném případě posoudit ze dvou vzájemně se prolínajících hledisek, a to a) jaká je povaha tohoto vztahu a b) zda se jedná o vztah zjevně intenzivní [srov. nález sp. zn. II. ÚS 105/01 ze dne 3. 7. 2001 (N 98/23 SbNU 11)].

5. V nyní projednávané věci dospěl II. senát Ústavního soudu, rozhodující o stěžovatelkou vznesené námitce podjatosti na základě ustanovení § 36 odst. 1 a § 38 odst. 1 zákona o Ústavním soudu ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 rozvrhu práce (Org. 1/16), k závěru, že podmínka možné pochybnosti o nepodjatosti soudce Tomáše Lichovníka není v dané věci splněna, a proto nejsou dány důvody pro jeho vyloučení z projednávání a rozhodování dotčené věci.

6. Stěžejní námitkou stěžovatelky je skutečnost, že soudce Tomáš Lichovník v pozici předsedy Soudcovské unie v médiích vyjádřil svůj názor k otázce členství soudců v KSČ v období před listopadem 1989, tedy k otázce, která je v předmětném řízení o ústavní stížnosti dle stěžovatelky klíčovou. Jak již dříve Ústavní soud při rozhodování o podjatosti rozhodujícího soudce nicméně uvedl, odborný právní názor soudce Ústavního soudu, byť veřejně vyslovený, nemůže být důvodem zavádajícím pochybnost o nepodjatosti soudce pro poměr k věci, neboť je na straně jedné povinností soudce zaujímat právní stanoviska

v rozhodnutích, jimiž promlouvá, na straně druhé jeho právem plynoucím ze svobody projevu a vědeckého bádání a z principu demokratického právního státu je účastnit se diskuse o věcech veřejných, samozřejmě za předpokladu, že tak činí způsobem a formou nesnižující důvěru v soudnictví a důstojnost soudcovské funkce (srov. např. usnesení sp. zn. Pl. ÚS 17/06 ze dne 12. 12. 2006). Z hlediska okolností nyní posuzované podjatosti je Ústavní soud nadto toho názoru, že stěžovatelka stanovisko soudce Tomáše Lichovníka, prezentované v předmětném pořadu Českého rozhlasu v roce 2010 (tj. v době, kdy ještě nepůsobil v pozici soudce Ústavního soudu), v němž se vyjadřoval k tehdy aktuálnímu nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 517/10 ze dne 15. 11. 2010 (N 223/59 SbNU 217), týkajícího se otázky poskytování informací o členství soudců v KSČ, významným a do značné míry účelovým způsobem dezinterpretuje, neboť z uvedeného vystoupení žádné, stěžovatelkou prezentované výroky, z nichž dovozuje podjatost soudce Tomáše Lichovníka, dovodit nelze. Uvedenou skutečnost koneckonců potvrdil i on sám ve svém vyjádření k nyní projednávané námitce podjatosti, v němž nadto uvedl, že se subjektivně být podjatý necítí. O tom, že takové subjektivní přesvědčení má relevanci, nemůže být u ústavního soudce, na něhož jsou kladeny vysoké požadavky z hlediska morální integrity, pochyb.

7. Poukazuje-li pak stěžovatelka na to, že její zmocněný zástupce v trestním řízení proti ní vedeném před obecnými soudy podal proti soudci Tomáši Lichovníkovi trestní oznámení, ani tato skutečnost (bez ohledu na zjevnou účelovost takového jednání) nemůže v daném okamžiku založit jakékoliv objektivní pochybnosti o nepodjatosti soudce, jak ostatně v minulosti Ústavní soud opakovaně zdůraznil (srov. např. usnesení sp. zn. IV. ÚS 1729/11 ze dne 11. 8. 2011, či sp. zn. III. ÚS 783/15 ze dne 26. 5. 2015).

8. Z výše uvedených důvodů proto rozhodl II. senát Ústavního soudu podle ustanovení § 36 odst. 1 a § 38 odst. 1 zákona o Ústavním soudu ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 rozvrhu práce (Org. 1/16) o vyloučení soudce Tomáše Lichovníka, z projednání a rozhodování věci vedené pod sp. zn. I. ÚS 1472/16 tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení, neboť nejsou naplněny předpoklady ustanovení § 36 odst. 2 zákona o Ústavním soudu i podmínky stanovené shora citovanou judikaturou Ústavního soudu.

P o u č e n í : Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 21. června 2016

Vojtěch Šimíček v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Jana Kadlečková